

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Географічний факультет
Кафедра економічної і соціальної географії
імені професора Олега Шаблія

Затверджено

на засіданні кафедри економічної
і соціальної географії імені професора Олега Шаблія
географічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол №   1   від « 30 » серпня 2024 р.)

Завідувач кафедри доц. Гудзіяк І. І.

СИЛАБУС

з навчальної дисципліни
«Географія релігії»,
що викладається в межах ОПП «Географія»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 106 «Географія»

Львів 2024

Назва курсу	<i>Географія релігії</i>
Адреса викладання курсу	Географічний факультет, Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. Дорошенка, 41, м. Львів, 79000, Україна
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет Кафедра економічної і соціальної географії імені професора Олега Шаблія
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	10 Природничі науки 106 Географія
Викладачі курсу	<i>Ровенчак Іван Ілліч</i> , д-р геогр. наук, проф., професор кафедри економічної і соціальної географії імені професора Олега Шаблія
Контактна інформація викладачів	https://geography.lnu.edu.ua/employee/rovenchak-ivan-illich , ivan.rovenchak@lnu.edu.ua, ir_pavuk@ukr.net, тел. моб. 097-313-01-44
Консультації з курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекційно-практично-семінарських занять
Сторінка курсу	https://geography.lnu.edu.ua/academics/bachelor/geography/sylabusy-za-opp-2024-r-heohrafiia-bakalavry
Інформація про курс	Навчальна дисципліна «Географія релігії» є вибірковою дисципліною циклу професійної і практичної підготовки, що викладається в межах ОПП «Географія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів зі спеціальності 106 Географія, яка викладається в 5 семестрі в обсязі 4 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Навчальна дисципліна «Географія релігії» підготовлена відповідно до освітніх програм підготовки бакалаврів. Ознайомлення з питаннями, що стосуються об'єкта, предмета, особливостей історичного розвитку та головних наукових положень географії релігій. Визначення геопросторових особливостей релігійних процесів у різних сферах. Вивчення методики комплексного георелігійного аналізу територіальних суспільних систем різного просторового рівня. Висвітлення сучасних георелігійних особливостей та факторів їх формування у світі та Україні. Курс розкриває взаємозв'язок релігії з природним середовищем, історичними процесами, культурою, етнічною та політичною структурою суспільства, формує цілісне бачення релігійної карти світу та України.
Мета та цілі курсу	Мета курсу: поглиблення теоретичних знань і практичних навиків географо-релігійних досліджень, засобів та механізмів їхнього функціонування; сформувати цілісне уявлення про просторове поширення релігій світу, закономірності їх виникнення, розвитку та впливу на культуру, суспільство і географічний простір. Цілі курсу: оволодіти знаннями з географії релігії, вивчити методику географічного дослідження політичної сфери суспільства на різних територіальних рівнях, від локального до глобального, опанувати методику географо-релігійної характеристики країни. Завдання курсу: ✓ розкрити географічні аспекти релігійних систем; ✓ охарактеризувати світові, національні та локальні релігії;

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ проаналізувати взаємозв'язок релігії з природним, історичним і соціально-економічним середовищем; ✓ сформувати навички роботи з картографічними та статистичними джерелами. <p>Відповідно до освітньо-професійної програми вивчення дисципліни сприяє набуттю здобувачем вищої освіти таких компетентностей:</p> <p>ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 2. Знання та розуміння предметної області географії та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 6. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>СК 2. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства.</p> <p>СК 3. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах.</p> <p>СК 9. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.</p> <p>СК 10. Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси.</p> <p>СК 14. Здатність оцінювати позиціонування України в сучасному світі, здійснювати аналіз і обґрунтовувати просторову організацію населення та господарства.</p> <p>СК 15. Здатність картографувати природні та суспільні явища і процеси з використанням програмних засобів.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Базова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Атлас біблійної історії / за ред. Д. Причарда. – Київ : Картографія, 2010. – 192 с. 2. <i>Брильов Д. В.</i> Невідомий іслам на теренах України: історія ісламу в Україні кінця XIX – початку XXI ст. : монографія (дисертація наукового ступеня доктора філософських наук, 2021). Кам'янець-Подільський : ФОП Панькова А. С., 2023. 380 с. 3. <i>Ваннер К., Буйських Ю.</i> Антропология релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с. 4. Історія релігії в Україні : навч. посіб. / А. М. Колодний, П. Л. Яроцький, Б. О. Лобовик та ін.; за ред. А. М. Колодного, П. Л. Яроцького. – Київ : Знання, КОО, 1999. – 735 с. 5. <i>Ковальчук А. С.</i> Географія релігій в Україні. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 308 с. 6. <i>Колесник І. М.</i> Новітні релігійні течії та рухи : навчально-методичний посібник. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2016. – 152 с. URL: https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/12/New-Religious-Movements.pdf 7. <i>Кондратик Л.</i> Українська громадянська релігія: природа і становлення : монографія. – Луцьк : Надстир'я, 2020. – 216 с. 8. <i>Костащук І. І.</i> Географія релігії як суспільно-географічна наука // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – Сер. Географічні науки. – 2018. – Вип. 18 (376). – С. 60–66. 9. <i>Костащук І. І.</i> Релігійний простір України: суспільно-географічне

- дослідження. – Чернівці : ЧНУ, 2018. – 512 с.
10. Кулініч М. М. Релігійний простір України : монографія. – Київ : Академперіодика, 2020. – 295 с.
  11. Лозко Г. Боги і народи. Етносоціальний вимір. Курс релігієзнавства. – Тернопіль : Вид-во «Мандрівець», 2015. – 624 с.
  12. Лубський В. І., Лубська М. В. Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с.
  13. Лубський В. І., Харьковецько Є. А., Лубська М. В., Горбаченко Т. Г. Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2019. – 536 с.
  14. Лубський В. І., Харьковецько Є. А., Лубська М. В., Горбаченко Т. Г. Християнські церкви. Устрій і правовий статус. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр учбової літератури», 2019. – 728 с.
  15. Магія повсякдення давніх слов'ян. Нариси / кол. авт.; за ред. С. Горбаненка. – Київ : Академперіодика, 2022. – 210 с. URL: <https://akademperiodyka.org.ua/wp-content/uploads/pdf/magic.pdf>
  16. Павлов С. В., Мезенцев К. В., Любіцева О. О. Географія релігій. – Київ : Артек, 1999. – 504 с.
  17. Паньків О. Роль релігії в сучасних суспільних процесах : навч. посіб. – Львів : Вид-во Львівська політехніка, 2020. – 268 с.
  18. Петрушкевич М. С. Релігійна комунікація у контексті масової культури : монографія. – Острог : Вид-во Національного університету «Острозька академія». – 2018. – 408 с.
  19. Протеро С. Вісім релігій, що панують у світі. Чому їхні відмінності мають значення. – Київ : BookChef, 2022. – 464 с.
  20. Релігієзнавство: історія та теорія релігії : підручник / [О. М. Єременко, Н. С. Звонук, Я. В. Кічук та ін.] ; за заг. ред. О. М. Єременка, О. О. Смоліної. – Сєверодонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. – 268 с.
  21. Ровенчак І., Котик Л. Геокультура і геоосвіта України : навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с.
  22. Ровенчак І. І. Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів : ЛНУ, 2008. – 240 с.
  23. Філоненко Ю. М. Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с.
  24. Шевчук Л. Т. Сакральна географія : навч. посіб. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – 160 с.
  25. Rovenchak I. I., Perkhach O. R., Babii A. I. Natural-geographic objects in the New Testament. *Geology, Geography and Geoecology*. Dnipro, 2022. Vol. 2. P. 390–397. (*Web of Science*).

Допоміжна

1. Білик С. Міф, міфологія, містерії – ключ до розуміння Античності // Психологія і суспільство. – 2013. – № 3. – С. 65–71.
2. Бліхар В. С. Державно-церковні відносини як експлікація дихотомії влади та суспільства у європейській філософії : монографія. – Львів : ЛьвДУВС, 2013. – 516 с.
3. Бучко Ж. Р. Релігієзнавство: історія і сучасність. – Львів: Світ, 2019. – 312 с.
4. Гадьо Н. Р. Католицька Церква і комунікація: від слова до онлайну // Теле- та радіожурналістика. – Львів, 2014. – Вип. 13. – С. 182–191.
5. Дашкевич Я. Україна на перехресті світів. Релігієзнавчі й соціокультурні студії. – Київ : Вид-во УКУ, Ін-тут української археографії та

- джерелознавства імені М.С. Грушевського НАН України, 2016. – 656 с.
6. Доісламський Близький Схід: історія, релігія, культура // Збірник наукових статей за ред. М. О. Тарасенка. – Вип. 2. – Київ : Ін-тут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, 2021. – 188 с.
  7. *Єленський В. Є.* Релігія після комунізму. Релігійно-соціальні зміни в процесі трансформацій центрально- і східноєвропейських суспільств: фокус на Україні – Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2002. – 419 с.
  8. *Жидков М.* Інтернет-ресурси в діяльності релігійних організацій // Політичний менеджмент. – 2009. – № 4. – С. 119–124. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/zhydkov_internet.pdf
  9. *Зінко С.* Країни Близького Сходу в сучасних міжнародних інформаційних відношеннях : монографія. – Львів : Ліга-Прес, 2009. – 364 с.
  10. Історія світової і вітчизняної культури : курс лекцій. 2005. 164 с. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-4179.html>
  11. *Кадацька Ю. А.* Релігійний туризм в Україні. URL: <http://tourism-book.com/books/book-29/>
  12. *Керенович Л., Лісіна С.* Комунікаційні Інтернет-ресурси для релігійних спільнот // Матеріали 9-ї Міжнародної наукової конференції «Інформація, комунікація, суспільство» (сmt. Чинадійово, 21–23 травня 2020 р.). – Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2020. – С. 87–88. <http://ena.lp.edu.ua>
  13. *Козловський О. Р.* Релігійна свідомість і релігійні практики населення сучасної України як предмет соціально-філософського аналізу. – Київ : [б.в.], 2007. – 187 с.
  14. *Колодний А. М.* Феномен релігієзнавства : монографія. – Київ : Інтерсервіс, 2020. – 248 с. URL: https://ure-online.info/wp-content/uploads/2024/11/rel_fenomen_text.pdf
  15. *Колодний А. М., Филипович Л. О.* Церква Ісуса Христа Святих останніх днів в її історії і сьогоденні : монографія – Київ : Інтерсервіс, 2020. – 246 с. URL: <https://ure-online.info/wp-content/uploads/2025/10/cishod.pdf>
  16. *Короленко В. І.* Релігієзнавство : навч. посібник. – Київ : Центр учбової літератури, 2014. – 368 с.
  17. *Лавриш Ю.* Церква у нових медіях України: проблеми і пріоритети комунікації : монографія. – Львів : Імперіал, 2017. – 156 с.
  18. Легенди Китаю: «Король мавп», «Лотосовий ліхтар», «Легенда про Дзінвей» / пер. з китайської М. Савченко. – Київ : Сафран, 2020. – 244 с.
  19. *Лешан В. Ю.* Основи релігієзнавства : підручник. Чернівці : Рута, 2005. 304 с. URL: http://moodle.nati.org.ua/pluginfile.php/14211/mod_resource/content/1/%5Beshan.pdf
  20. *Лісіна С., Керенович Л.* Інформаційні ресурси забезпечення комунікації священнослужителів із парафіянами // Науково-теоретичний альманах «Грані». – 2020. – Т. 3. № 6–7. С. 46–54. doi: 10.15421/172064
  21. *Лубський В. І., Харьковщенко Є. А., Лубська М. В., Горбаченко Т. Г.* Християнські церкви. устрій і правовий статус. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр учбової літератури», 2014. – 632 с.
  22. *Любіцева О. О., Парфіненко А. Ю., Сідоров В. І.* Туристичне країнознавство: підручник. Київ : Знання, 2015. 551 с.
  23. *Любіцева О. О., Романчук С. П.* Паломництво та релігійний туризм: навч. посібник. Київ : Альтерпрес, 2011. 416 с.
  24. *Мацола В. А.* Паломництво у світових релігіях. – Львів : Сполом, 2018. –

- 200 с.
25. *Мацола В. А.* Релігійний туризм : навч.-метод. посіб. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2017. – 180 с.
  26. Міфологія / В. Л. Скуратівський // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / редкол. : І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2019. URL: <https://esu.com.ua/article-68971>.
  27. Міфологія : навч. посіб. / укл. О. Дарморіз. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 248 с.
  28. *Москалець В.* Психологія релігії. – Київ : Вид-во «Ліра-К», 2020. – 192 с.
  29. *Панченко С. А.* Релігійний туризм в Україні: стан, потенціал, перспективи : монографія. Київ : Автограф, 2019. 163 с.
  30. *Патійчук В. О., Якубович Р. П.* Релігійно-паломницький туризм як один з чинників регіонального розвитку економіки України. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/patijchuk3.htm
  31. Православ'я в Україні. До 400-річчя з часу відновлення православної ієрархії Київської митрополії Єрусалимським патріархом Феофаном : зб. статей. Київ, 2020. 710 с.
  32. Релігійна свобода. Законодавство України «Про свободу совісті та релігійні організації»: європейські стандарти та українські реалії. Науковий щорічник / За заг. ред. д.філос.н. А. Колодного (гол. ред.), к.філос.н. М. Бабія, д.філос.н. Л. Филипович. – Київ, 2007. – 147 с. URL: https://ure-online.info/prints/rs/RS_2007_11.pdf
  33. Релігія в контексті соціокультурних трансформацій України : колективна монографія / Відп. ред. – д. філос. н. Л. Филипович. – Київ, 2009. 296 с. URL: https://uars.info/index.php/uars/issue/view/2009_50/PDF
  34. *Сапелкіна З. П.* Релігія і культура. Релігійний туризм : навч. посіб. Київ : Вид-во Акад. праці і соц. відносин Федер. профспілок України, 2012. 220 с.
  35. *Сегеда С. П.* Антропологія : підручник для студентів гуманітар. спец. вищ. навч. закл. – Київ : Либідь, 2009. – 424 с.
  36. *Сегеда С. П.* У пошуках предків. Антропологія та етнічна історія України. – Київ : Наш час, 2012. – 462 с. (Сер. «Невідома Україна»).
  37. *Сіриченко Ю. В.* Моделі взаємодії держави та церкви // Сучасна картина світу: інтеграція наукового та позанукового знання : зб. наук. праць / УАБС НБУ. – Суми : Мрія-1 ЛТД; УАБС НБУ. – 2004. – Вип. 3. – С. 136–140. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/55536>
  38. *Станко В. Н., Гладких М. І., Сегеда С. П.* Історія первісного суспільства : підручник для студентів гуманітарних спеціальностей ВНЗ. – Київ : Либідь, 1999. – 240 с.
  39. *Титаренко В. В., Горкуша О. В.* Релігієзнавство : посіб. для студ. вищих навчальних закладів денної, заочної та дистанційної форм навчання / Титаренко В.В., д.філос.н., доц., Горкуша О.В., к.філос.н. – Київ : КУБГ, 2021. – 137 с. URL: https://ure-online.info/wp-content/uploads/2025/10/v_tytarenko_rznp_iff.pdf
  40. *Титаренко В. В.* Нові релігійні утворення як форма сучасної маскультури // Українське релігієзнавство. – 2009. – № 50. – С. 27–35. doi:[10.32420/2009.50.2029](https://doi.org/10.32420/2009.50.2029).
  41. Угорсько-українське пограниччя: етнополітичні, мовні та релігійні критерії самоідентифікації населення : монографія / упоряд. : О. Муравський, М. Романюк. – Львів, 2020. – 348 с.

42. Українська церква. Нариси з історії Української православної церкви. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2019. – 286 с.
43. Церква та Інтернет. Документ Папської ради у справах соціальної комунікації / пер. з англ. Н. Р. Гадьо // Наукові записки УКУ. Журналістика. Медіакомунікації. – Львів, 2015. – № 7. – С. 192–207.
44. *Чередниченко А. О.* Розвиток релігійного туризму як шлях до відновлення туристичної галузі в умовах соціально-економічної кризи // Вісник економіки транспорту і промисловості. 2017. Вип. 58. С. 226–232.
45. *Чміль О., Чміль В.* Релігієзнавчі мандрівки та релігійний туризм. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/chmil.htm
46. *Яроцький П. Л.* Релігієзнавство: Сучасні релігійні процеси у світі й Україні. Київ : Кондор, 2013. 442 с.

Інформаційні ресурси

1. Велика українська енциклопедія. URL: <https://vue.gov.ua/>
2. Вікіпедія. Вільна енциклопедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/>
3. Живе телебачення: веб-сайт. URL: <https://www.youtube.com/user/pressugcc/featured>
4. Інститут географії НАНУ. URL: <https://igu.org.ua/>
5. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАНУ. URL: <https://ipiend.gov.ua/>
6. Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України. Офіційний сайт. URL: <https://www.oriental-studies.org.ua>
7. Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАНУ. URL: <https://www.old.nas.gov.ua>
8. Інститут філософії ім. Г. С. Сковороди НАНУ. Відділення релігієзнавства. Офіційний сайт. URL: https://filosof.com.ua/viddilennia_relihiieznavstva. Блог: <https://ukreligieznavstvo.wordpress.com/>
9. Київська православна богословська академія. URL: <https://kpba.edu.ua/>
10. Науковий релігієзнавчий журнал «Релігійна свобода». URL: <https://uars.info/index.php/rs>
11. Науковий журнал «Українське релігієзнавство». URL: <https://uars.info/index.php/uars/index>
12. Релігійно-інформаційна служба України. URL: https://risu.ua/novitni-religiyni-tehiji-ta-ruhi-yak-sproba-spriynyattya-quot-inshogo-quot_n41225
13. Українська Асоціація релігієзнавців. URL: <https://uarr.info/uk/>
14. Українська релігієзнавча енциклопедія. URL: <https://ure-online.info/encyclopedia/geografiya-religij/>
15. Українське біблійне товариство: веб-сайт. URL: <http://ukrbs.org>
16. Український Католицький Університет. URL: <https://ucu.edu.ua/>
17. Християнський портал Кіріос: веб-сайт. URL: <https://www.kyrios.org.ua/>
18. Християнський сайт «Джерело»: веб-сайт. URL: <https://jereło.info/>
19. Християнський сайт «Терноцвіт»: веб-сайт. URL: <https://ternotsvit.at.ua/>
20. Центр релігійної інформації і свободи. URL: <https://ukreligieznavstvo.wordpress.com/cerif/>
21. Часопис-щомісячник УАР «Релігійна панорама». – 2000–2012 рр.

т	120 годин (4 кредити ЄКТС)
Обсяг курсу	<i>Денна форма навчання:</i> 120 годин, з них 48 аудиторних годин, з них – 32 години лекцій, 16 годин практично-семінарських занять та 72 години самостійної роботи.
Очікувані	Очікувані результати навчання згідно з освітньою програмою:

**результати
навчання**

ПРН 01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.

ПРН 02. Знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ.

ПРН 03. Пояснювати особливості організації географічного простору.

ПРН 04. Аналізувати географічний потенціал території.

ПРН 06. Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузі географічних наук.

ПРН 09. Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.

ПРН 11. Дотримуватися морально-етичних аспектів досліджень, чесності, професійного кодексу поведінки, норм здорового способу життя.

ПРН 12. Аналізувати та оцінювати потенціал території, у тім числі природний, демографічний, соціально-економічний, культурний.

ПРН 13. Визначати позиціонування України в сучасному світі, здійснювати аналіз і обґрунтовувати просторову організацію населення та господарства держави.

ПРН 15. Картографувати природні та суспільні явища і процеси з використанням програмних засобів.

Після завершення цього курсу студент повинен:

знати:

- предметну область та соціальну функцію географії релігії;
- теоретико-методичні основи пізнання релігійних процесів;
- основні поняття та категорії географії релігії;
- закономірності виникнення, розвитку та специфічні особливості існування історичних форм релігій від первісних до національних, світових релігійних систем;
- просторові аспекти розвитку та функціонування релігій, конфесійну картину окремих регіонів світу;
- просторові закономірності поширення релігій;
- основні проблеми розвитку релігійної сфери в Україні та світі;
- територіальні відмінності в розвитку релігійних явищ і процесів у світі, Україні та чинники що їх зумовлюють;
- основні методологічні та методичні підходи до вивчення конкретних релігійних об'єктів, процесів;
- педагогічне значення географії релігії;
- алгоритми створення описово-структурної моделі проєкту та форми і методи її успішної реалізації;
- способи пошуку, обробки, структурування, систематизації, зберігання, представлення, передавання інформації за допомогою традиційних та інформаційних технологій;

вміти:

- оперувати знаннями щодо теоретико-методологічних основ географії релігії;
- обґрунтувати роль географії релігії у розвитку складних соціальних процесів у суспільстві;
- орієнтуватися у просторово-часових аспектах розвитку та функціонування релігій і специфіці релігійно-філософських вчень;
- збирати та обробляти первинну наукову релігійно-географічну інформацію, проводити релігійно-географічні дослідження;
- визначати чинники формування релігій, територіальних відмінностей в георелігійних процесах;

	<ul style="list-style-type: none"> • аналізувати закономірності релігійної активності населення; • розуміти причини зародження релігійних конфліктів та обґрунтувати шляхів їх зменшення; • аналізувати релігійну карту світу та України; • охарактеризовувати георелігійну ситуацію в Україні; • давати обґрунтоване пояснення проблем релігійного розвитку; • застосовувати картографічні й статистичні методи аналізу; • аргументовано пояснювати вплив релігії на культуру, політику та суспільні процеси; • створювати описово-структурні моделі проєкту та формувати програми діяльності щодо його реалізації; • працювати в команді, розподіляти завдання між членами групи, представити та візуалізувати результати проєкту; • раціонально добирати й свідомо застосовувати засоби ІКТ та освітні ресурси мережі Інтернет для ефективного здійснення професійної діяльності та постійного професійного розвитку; • приймати рішення в непередбачуваних і мінливих інформаційних умовах; • формувати власні бази даних з Інтернет-ресурсів навчального призначення для організації та модернізації в майбутній професійній діяльності; • самостійно і свідомо застосовувати знання основ географії релігії в процесі міжкультурної та міжконфесійної комунікації.
Ключові слова	Географія релігії, типологія релігії, форми релігії, структура релігії, міфи, міфологія, міфологічні системи, цивілізації, світові релігії, релігійна сфера діяльності, функції релігії, релігійні течії, геопросторові прояви релігійних явищ, релігійне макрорайонування, георелігійна ситуація, географія культури, релігійний туризм, релігійні об'єкти, релігійні центри, паломництво, глобалізація, цифрова релігійність.
Формат курсу	Очний.
Теми	<p>Тема 1. Теоретико-методологічні положення вивчення географії релігій. Географія релігії як наукова дисципліна. Етапи розвитку географії релігій. Світоглядно-методологічні основи наукового дискурсу релігії. Структура релігії: релігійна свідомість, культ, релігійні організації.</p> <p>Тема 2. Первісні форми релігії (анімізм, тотемізм, фетишизм, магія, культ предків, табу, шаманізм). Просторова зумовленість первісних вірувань. Міфи і міфологія. Основні міфологічні системи.</p> <p>Тема 3. Етно-національна типологія релігії (регіональний аспект). Релігійна ідентичність у системі цивілізаційних цінностей. Стародавні організовані системи релігії.</p> <p>Тема 4. Світові релігії та глобальний світ.</p> <p>Тема 5. Новітні релігійні течії: неохристиянство, орієнталістські релігійні рухи, синкретичні релігійні рухи, неоязичництво.</p> <p>Тема 6. Релігійна геоситуація в сучасному світі. Релігійне макрорайонування. Глобалізація та релігія. Цифрова релігійність.</p> <p>Тема 7. Історико-географічні аспекти поширення релігій в Україні.</p> <p>Тема 8. Сучасна георелігійна ситуація в Україні. Сучасна конфесійна структура України. Регіональні особливості релігійного простору.</p> <p>Тема 9. Географія паломництва у світі та в Україні. Визначення та різновиди релігійного туризму. Релігійні об'єкти світу. Світові паломницькі центри. Релігійні об'єкти та паломницькі центри на території України. Сакральні маршрути України та їх туристичний потенціал.</p>

	Тема 10. Релігія і сучасні суспільно-географічні процеси. Моделі державно-релігійних відносин. Соціальні функції релігії. Свобода совісті та релігійні організації.
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з нормативних і вибіркового предметів, достатніх для сприйняття категоріального апарату даної дисципліни (суспільної географії, історії географії, географії населення світу, регіональної економічної і соціальної географії, релігієзнавства, культурології).
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Використовуються такі методи навчання: а) <i>словесні</i> – лекція, пояснення, бесіда; б) <i>наочні</i> – ілюстрування лекційного матеріалу схемами, картосхемами, таблицями, рисунками, графіками, фотографіями, інформаційно-комунікаційні технології; в) <i>семінарські</i> – проведення семінарських занять, що передбачає організацію навчальної роботи для отримання нових знань, перевірки певних наукових гіпотез на рівні досліджень, узагальнень й аналізу та формування вмінь і навичок інтерпретації результатів досліджень різноманітних об'єктів; г) <i>інтерактивні</i> – диспут, мозковий штурм, проєктні технології, кейсів.
Необхідне обладнання	Аудиторія, проєктор, ноутбук, екран, доступ до Інтернету, доступ до MicrosoftOffice 365
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням: <i>семінарсько-практичні заняття</i> : 8 занять по 4 бали за кожне; максимальна кількість балів – 32 (32% семестрової оцінки); <i>змістові модулі</i> : 2 змістові модулі по 20 балів за закриті тестові завдання; максимальна кількість балів – 40 (40% семестрової оцінки); <i>індивідуальне науково-дослідне завдання</i> – максимальна кількість балів – 20 (20% семестрової оцінки); <i>самостійна робота студентів</i> – максимальна кількість балів – 8 (8% семестрової оцінки). <i>Підсумкова максимальна кількість балів – 100.</i> 1. <i>Семінарсько-практичні заняття: 8 тем (16 годин) по 4 бали за кожну тему; максимальна кількість балів – 32 бали (32 % семестрової оцінки) (8 тем x 4 бали = 32 бали за підготовку виступу на семінарських заняттях, виконання практичних робіт й активність безпосередньо на заняттях).</i> <i>Критерії оцінювання поточної успішності за участь у семінарсько-практичних заняттях:</i> • студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу – <i>4 бали</i> ; • студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки – <i>3 бали</i> ; • студент в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки – <i>2 бали</i> ; • студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів

та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності – 1 бал;

- студент не володіє матеріалом – 0 балів.

Загальна сума балів – 32 бали.

2. Модульний контроль (2 письмові контрольні заміри) – 40 балів (40 % семестрової оцінки; 2 модулі по 20 балів за кожен; 2 модулі x 20 балів = 40 балів)

Модуль 1. Модульний контроль у вигляді тестових завдань (20 питань x 1 бал = 20 балів).

Модуль 2. Модульний контроль у вигляді тестових завдань (20 питань x 1 бал = 20 балів).

Загальна сума балів – 40 балів.

Тестові питання із вибором однієї або кількох відповідей.

3. Виконання індивідуального науково-дослідного завдання (розкриття теми, укладений список використаних джерел, підготовлена доповідь і презентація): максимальна кількість балів – 20 (20 % семестрової оцінки).

Критерії оцінювання:

- робота виконана та захищена згідно з графіком, з поясненнями та висновками і в повному обсязі – 20 балів;
- робота захищена, але виконана частково, з порушенням термінів або вимог – 10–19 балів;
- робота не захищена та виконана частково, з порушенням термінів або вимог – 1–9 бали;
- робота не виконана – 0 балів.

Загальна сума балів – 20 балів.

4. Самостійна робота студентів – 8 балів (8% семестрової оцінки);

Самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному семінарсько-практичному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому семестровому контролі – 8 балів.

Поточний та модульний контроль				РАЗОМ – 100 балів
Семінарські та практичні заняття (8 тем) (32 бали)	Модульний контроль (письмові контрольні заміри) (40 балів)	Індивідуальна робота студента (ІНДР) (20 балів)	Самостійна робота студентів (8 балів)	
100 балів				

Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (підготовка до семінару (доповідь і презентація), практичні роботи, індивідуальне навчально-дослідне завдання, змістові модулі тощо).

Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їхніми оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і семінарсько-практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачами виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам.

	<p>Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, які відсутні з-поміж рекомендованих, але які розкривають завдання лекційного курсу та практично-семінарських занять, індивідуального навчально-дослідного завдання.</p> <p><i>Політика виставлення балів.</i> Враховуються бали, набрані на поточному тестуванні (змістові модулі 1-2), виконанні практичних робіт, підготовці семінарів та індивідуального навчально-дослідного завдання. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час семінарсько-практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності студента є підставою для зниження оцінки.</p> <p>Списування під час модульного опитування та екзамену заборонені.</p>
<p>Питання до заліку чи іспиту</p>	<p>Питання формуються відповідно до програми навчальної дисципліни.</p> <p>Теоретичні основи географії релігій</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Географія релігій як наукова дисципліна 2. Об'єкт, предмет і методи дослідження 3. Що таке релігія? Які функції вона виконує в суспільстві? 4. Які основні складові елементи релігії? 5. Релігія як соціально-культурний феномен 6. Релігійний простір і релігійний ландшафт 7. Картографування релігійних явищ <p>Походження та еволюція релігій</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Проблема класифікацій релігій 9. Релігійна ідентичність у системі цивілізаційних цінностей 10. Первісні форми релігійних вірувань 11. Формування ранніх цивілізаційних культур 12. Релігії Стародавнього світу 13. Міфи і міфологія 14. Основні особливості міфологічної свідомості 15. Основні міфологічні системи 16. Чи існують міфи сучасної епохи? 17. Магія та її різновиди 18. В чому схожість, а в чому відмінність магії від релігії? 19. Географічні чинники виникнення релігій <p>Світові релігії</p> <ol style="list-style-type: none"> 20. Які релігії називаються світовими? 21. На чому ґрунтується християнське віровчення? 22. Християнство: напрями, конфесії, регіональні особливості 23. Порівняння православних догм з католицькими. Їхні відмінності 24. Які зміни в християнське віровчення приніс протестантизм? 25. Іслам: сунізм, шиїзм, регіональні центри 26. Буддизм: історія виникнення та географія поширення 27. Порівняльна географія світових релігій <p>Національні та регіональні релігії</p> <ol style="list-style-type: none"> 28. Які релігії називаються локальними (національними)? 29. Характерні особливості релігії давніх греків і римлян 30. Індуїзм і релігії Південної Азії 31. Конфуціанство, даосизм, синтоїзм 32. Юдаїзм та його географія

	<p>33. Традиційні африканські релігії</p> <p>34. Корінні вірування Америки й Океанії</p> <p>Релігія і суспільно-географічні процеси</p> <p>35. Релігія і культура та політика</p> <p>36. Релігія і етнічні процеси</p> <p>37. Релігійні конфлікти та географія напруженості</p> <p>Географія релігій в Україні</p> <p>38. Історія релігійного простору України</p> <p>39. Християнські конфесії України</p> <p>40. Інші релігії та конфесійна структура</p> <p>41. Релігія і регіональні особливості</p> <p>42. Сучасні тенденції релігійного розвитку</p> <p>43. Українська релігієзнавча думка діаспори</p> <p>Сучасні трансформації релігійного простору</p> <p>44. Секуляризація та релігійне відродження</p> <p>45. Релігія і сучасні суспільно-географічні процеси.</p> <p>46. Нові релігійні рухи (течії)</p> <p>47. Моделі державно-релігійних відносин</p> <p>48. Соціальні функції релігії</p> <p>49. Глобалізація та релігія. Цифрова релігійність</p> <p>50. Майбутнє релігійної карти світу</p> <p>Релігійний туризм і паломництво у світі та в Україні</p> <p>51. Визначення та різновиди релігійного туризму</p> <p>52. Релігійні об'єкти світу. Світові паломницькі центри</p> <p>53. Релігійні об'єкти та паломницькі центри на території України</p> <p>54. Сакральні маршрути України та їх туристичний потенціал</p>
Опитування	Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано по його завершенню.

Схема курсу

№ з/п	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год. (денна)	Термін виконання
1.	<p>Тема 1. Теоретико-методологічні положення вивчення географії релігій. Географія релігій як наукова дисципліна. Етапи розвитку географії релігій.</p> <p>Світоглядно-методологічні основи наукового дискурсу релігій.</p> <p>Структура релігії: релігійна свідомість, культ, релігійні організації.</p>	<p>Лекція</p> <hr/> <p>Самостійна робота</p>	<p>1. <i>Ваннер К., Буйських Ю.</i> Антропологія релігій. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с.</p> <p>2. <i>Колодний А. М.</i> Феномен релігієзнавства : монографія. – Київ : Інтерсервіс, 2020. – 248 с.</p> <p>3. <i>Костащук І. І.</i> Географія релігії як суспільно-географічна наука // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Сер. Географічні науки. 2018. Вип. 18 (376). С. 60–66.</p> <p>4. <i>Лубський В. І., Лубська М. В.</i> Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с.</p> <p>5. <i>Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.</i> Географія релігій. – Київ: Артєк, 1999. – 504 с.</p> <p>6. Релігієзнавство: історія та теорія релігії : підручник / [О. М. Єременко, Н. С. Звонюк, Я. В. Кічук та ін.] ; за заг. ред. О. М. Єременка, О. О. Смолиної. – Сєверодонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. – 268 с.</p> <p>7. <i>Ровенчак І.І.</i> Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с.</p> <p>8. <i>Титаренко В. В., Горкуша О. В.</i> Релігієзнавство : посіб. для студ. вищих навчальних закладів денної, заочної та дистанційної форм навчання / Титаренко В.В., д.філос.н., доц., Горкуша О.В., к.філос.н. – Київ : КУБГ, 2021. – 137 с.</p> <p>9. <i>Філоненко Ю. М.</i> Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с.</p>	<p>(3 год.)</p> <hr/> <p>Опрацювати питання лекції з рекомендованої літератури. (4 год.)</p>	<p>До наступного заняття</p>
2.	<p>Теоретико-методологічні положення вивчення географії релігій. Етапи розвитку географії релігій.</p> <p>Методи дослідження та картографування релігій.</p> <p>Релігійний простір і релігійний ландшафт.</p>	<p>Семинарське заняття</p> <hr/> <p>Самостійна робота</p>	<p>1. <i>Ваннер К., Буйських Ю.</i> Антропологія релігій. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с.</p> <p>2. Історія релігії в Україні : навч. посіб. / А. М. Колодний, П. Л. Яроцький, Б. О. Лобовик та ін.; за ред. А. М. Колодного, П. Л. Яроцького. – Київ : Знання, КОО, 1999. – 735 с.</p> <p>3. <i>Колодний А. М.</i> Феномен релігієзнавства : монографія. – Київ : Інтерсервіс, 2020. – 248 с.</p> <p>4. <i>Костащук І. І.</i> Географія релігії як суспільно-географічна наука // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Сер. Географічні науки.</p>	<p>(2 год.)</p> <hr/> <p>Опрацювати питання семінарського заняття з рекомендованої літератури. (4 год.)</p>	<p>До наступного заняття</p>

			<p>2018. Вип. 18 (376). С. 60–66.</p> <p>5. <i>Лубський В. І., Лубська М. В.</i> Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с.</p> <p>6. <i>Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.</i> Географія релігій. – Київ: Артєк, 1999. – 504 с.</p> <p>7. Релігієзнавство: історія та теорія релігій : підручник / [О. М. Єременко, Н. С. Звонюк, Я. В. Кічук та ін.] ; за заг. ред. О. М. Єременка, О. О. Смолиної. – Сєверодонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. – 268 с.</p> <p>8. <i>Ровенчак І.І.</i> Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с.</p> <p>9. <i>Сєгада С. П.</i> Антропологія : підручник для студентів гуманітар. спец. вищ. навч. закл. – Київ : Либідь, 2009. – 424 с.</p> <p>10. <i>Титаренко В. В., Горкуша О. В.</i> Релігієзнавство : посіб. для студ. вищих навчальних закладів денної, заочної та дистанційної форм навчання / Титаренко В.В., д.філос.н., доц., Горкуша О.В., к.філос.н. – Київ : КУБГ, 2021. – 137 с.</p> <p>11. <i>Філоненко Ю. М.</i> Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с.</p>		
3.	Тема 2. Первісні форми релігій (анімізм, тотемізм, фетишизм, магія, культ предків, табу, шаманізм). Просторова зумовленість первісних вірувань. Міфи і міфологія. Основні міфологічні системи.	<p>Лекція</p> <p>Самостійна робота</p>	<p>1. <i>Білик С.</i> Міф, міфологія, містерії – ключ до розуміння Античності // Психологія і суспільство. – 2013. – № 3. – С. 65–71.</p> <p>2. <i>Ваннер К., Буйських Ю.</i> Антропологія релігій. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с.</p> <p>3. Історія світової і вітчизняної культури : курс лекцій. 2005. 164 с. URL: http://politics.ellib.org.ua/pages-4179.html</p> <p>4. <i>Лозко Г.</i> Боги і народи. Етносоціальний вимір. Курс релігієзнавства. – Тернопіль : Вид-во «Мандрівець», 2015. – 624 с.</p> <p>5. <i>Лубський В. І., Лубська М. В.</i> Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с.</p> <p>6. Міфологія : навч. посіб. / укл. О. Дарморіс. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 248 с.</p> <p>7. <i>Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.</i> Географія релігій. – Київ: Артєк, 1999. – 504 с.</p> <p>8. Релігієзнавство: історія та теорія релігій : підручник / [О. М. Єременко, Н. С. Звонюк, Я. В. Кічук та ін.] ; за заг. ред. О. М. Єременка, О. О. Смолиної. – Сєверодонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. – 268 с.</p>	(3 год.)	До наступного заняття
				Опрацювати питання лекції з рекомендованої літератури. (4 год.)	

			<p>9. <i>Ровенчак І.І.</i> Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с.</p> <p>10. <i>Сегеда С. П.</i> Антропологія : підручник для студентів гуманітар. спец. вищ. навч. закл. – Київ : Либідь, 2009. – 424 с.</p> <p>11. <i>Станко В. Н., Гладких М. І., Сегеда С. П.</i> Історія первісного суспільства : підручник для студентів гуманітарних спеціальностей ВНЗ. – Київ : Либідь, 1999. – 240 с.</p> <p>12. <i>Титаренко В. В., Горкуша О. В.</i> Релігієзнавство : посіб. для студ. вищих навчальних закладів денної, заочної та дистанційної форм навчання / Титаренко В.В., д.філос.н., доц., Горкуша О.В., к.філос.н. – Київ : КУБГ, 2021. – 137 с.</p> <p>13. <i>Філоненко Ю. М.</i> Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с.</p>		
4.	Первісні форми релігії (анімізм, тотемізм, фетишизм, магія, культ предків, табу, шаманізм). Просторова зумовленість первісних вірувань. Міфи і міфологія. Основні міфологічні системи.	Семінарське заняття	<p>1. <i>Білик С.</i> Міф, міфологія, містерії – ключ до розуміння Античності // Психологія і суспільство. – 2013. – № 3. – С. 65–71.</p> <p>2. <i>Ваннер К., Буйських Ю.</i> Антропологія релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с.</p> <p>3. Історія світової і вітчизняної культури : курс лекцій. 2005. 164 с. URL: http://politics.ellib.org.ua/pages-4179.html</p> <p>4. <i>Лубський В. І., Лубська М. В.</i> Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с.</p> <p>5. Магія повсякдення давніх слов'ян. Нариси / кол. авт.; за ред. С. Горбаненка. – Київ : Академперіодика, 2022. – 210 с.</p> <p>6. Міфологія / В. Л. Скуратівський // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / редкол. : І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2019. URL: https://esu.com.ua/article-68971.</p> <p>7. Міфологія : навч. посіб. / укл. О. Дарморіз. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 248 с.</p> <p>8. <i>Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.</i> Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с.</p> <p>9. <i>Ровенчак І.І.</i> Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с.</p> <p>10. <i>Сегеда С. П.</i> Антропологія : підручник для студентів гуманітар. спец. вищ. навч. закл. – Київ :</p>	Родоплемінні культури: їх історія, періодизація та класифікація. Структура і дослідження міфу. Види міфів. Міфи давніх українців. (2 год.)	До наступного заняття
		Самостійна робота		Опрацювати питання семінарського заняття з рекомендованої літератури. (4 год.)	

			<p>Либідь, 2009. – 424 с.</p> <p>11. <i>Станко В. Н., Гладких М. І., Сегеда С. П.</i> Історія первісного суспільства : підручник для студентів гуманітарних спеціальностей ВНЗ. – Київ : Либідь, 1999. – 240 с.</p> <p>12. <i>Філоненко Ю. М.</i> Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с.</p> <p>13. <i>Шевчук Л. Т.</i> Сакральна географія : навч. посіб. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – 160 с.</p>		
5.	<p>Тема 3. Етно-національна типологія релігії (регіональний аспект). Релігійна ідентичність у системі цивілізаційних цінностей. Стародавні організовані системи релігії.</p>	Лекція	<p>1. Атлас біблійної історії / за ред. Д. Причарда. – Київ : Картографія, 2010. – 192 с.</p> <p>2. <i>Ваннер К., Буйських Ю.</i> Антропологія релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с.</p> <p>3. <i>Костащук І.І.</i> Релігійний простір України: суспільно-географічне дослідження. – Чернівці: ЧНУ, 2018. – 512 с.</p>	(3 год.)	До наступного заняття
		Самостійна робота	<p>4. <i>Лозко Г.</i> Боги і народи. Етносоціальний вимір. Курс релігієзнавства. – Тернопіль : Вид-во «Мандрівець», 2015. – 624 с.</p> <p>5. <i>Лубський В. І., Лубська М. В.</i> Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с.</p> <p>6. Магія повсякдення давніх слов'ян. Нариси / кол. авт.; за ред. С. Горбаненка. – Київ : Академперіодика, 2022. – 210 с.</p> <p>7. <i>Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.</i> Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с.</p> <p>8. Релігієзнавство: історія та теорія релігії : підручник / [О. М. Єременко, Н. С. Звонко, Я. В. Кічук та ін.] ; за заг. ред. О. М. Єременка, О. О. Смоліної. – Северодонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. – 268 с.</p> <p>9. <i>Ровенчак І.І.</i> Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с.</p> <p>10. <i>Сегеда С. П.</i> Антропологія : підручник для студентів гуманітар. спец. вищ. навч. закл. – Київ : Либідь, 2009. – 424 с.</p> <p>11. <i>Станко В. Н., Гладких М. І., Сегеда С. П.</i> Історія первісного суспільства : підручник для студентів гуманітарних спеціальностей ВНЗ. – Київ : Либідь, 1999. – 240 с.</p> <p>12. <i>Титаренко В. В., Горкуша О. В.</i> Релігієзнавство : посіб. для студ. вищих навчальних закладів денної, заочної та дистанційної форм навчання / Титаренко В.В., д.філос.н., доц.,</p>	Опрацювати питання лекції з рекомендованої літератури. (4 год.)	

			Горкуша О.В., к.філос.н. – Київ : КУБГ, 2021. – 137 с. 13. <i>Філоненко Ю. М.</i> Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с.		
6.	Етно-національна типологія релігії (регіональний аспект). Релігійна ідентичність у системі цивілізаційних цінностей. Стародавні організовані системи релігії.	Семінарське заняття	1. Атлас біблійної історії / за ред. Д. Причарда. – Київ : Картографія, 2010. – 192 с. 2. <i>Ваннер К., Буйських Ю.</i> Антропологія релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с. 3. <i>Костащук І.І.</i> Релігійний простір України: суспільно-географічне дослідження. – Чернівці: ЧНУ, 2018. – 512 с. 4. <i>Лубський В. І., Лубська М. В.</i> Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с. 5. Магія повсякдення давніх слов'ян. Нариси / кол. авт.; за ред. С. Горбаненка. – Київ : Академперіодика, 2022. – 210 с. 6. <i>Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.</i> Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с. 7. <i>Ровенчак І.І.</i> Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 8. <i>Сегеда С. П.</i> Антропологія : підручник для студентів гуманітар. спец. вищ. навч. закл. – Київ : Либідь, 2009. – 424 с. 9. <i>Станко В. Н., Гладких М. І., Сегеда С. П.</i> Історія первісного суспільства : підручник для студентів гуманітарних спеціальностей ВНЗ. – Київ : Либідь, 1999. – 240 с. 10. <i>Філоненко Ю. М.</i> Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с. 11. <i>Шевчук Л. Т.</i> Сакральна географія : навч. посіб. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – 160 с.	Значення релігії у формуванні етносу. Тантричні традиції тибетського буддизму. (2 год.)	До наступного заняття
		Самостійна робота		Опрацювати питання семінарського заняття з рекомендованої літератури. (4 год.)	
7.	Тема 4. Світові релігії та глобальний світ. Християнство: конфесійна структура світу. Іслам: регіональні особливості Юдаїзм та традиційні релігії світу. Буддизм: географія поширення. Індуїзм і релігії Південної та Східної Азії.	Лекція	1. Атлас біблійної історії / за ред. Д. Причарда. – Київ : Картографія, 2010. – 192 с. 2. <i>Ваннер К., Буйських Ю.</i> Антропологія релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с. 3. <i>Лозко Г.</i> Боги і народи. Етносоціальний вимір. Курс релігієзнавства. – Тернопіль : Вид-во «Мандрівець», 2015. – 624 с. 4. <i>Лубський В. І., Лубська М. В.</i> Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с. 5. <i>Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.</i> Географія релігій. –	(3 год.)	До наступного заняття
		Самостійна робота		Опрацювати питання лекції з рекомендованої літератури. (4 год.)	

			<p>Київ: Арттек, 1999. – 504 с.</p> <p>6. Релігієзнавство: історія та теорія релігії : підручник / [О. М. Єременко, Н. С. Звонюк, Я. В. Кічук та ін.] ; за заг. ред. О. М. Єременка, О. О. Смоліної. – Сєверодонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. – 268 с.</p> <p>7. <i>Ровенчак І., Котик Л.</i> Геокультура і геоосвіта України : навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с.</p> <p>8. <i>Ровенчак І.І.</i> Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с.</p> <p>9. <i>Філоненко Ю. М.</i> Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с.</p> <p>10. <i>Шевчук Л. Т.</i> Сакральна географія : навч. посіб. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – 160 с.</p> <p>11. Rovenchak I. I., Perkhach O. R., Babii A. I. Natural-geographic objects in the New Testament. <i>Geology, Geography and Geoecology</i>. Dnipro, 2022. Vol. 2. P. 390–397. (<i>Web of Science</i>).</p>		
8.	<p>Світові релігії та глобальний світ.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Християнство: конфесійна структура світу. ➤ Біблія як культурно-історичний феномен. ➤ Іслам: регіональні особливості. <i>Коран.</i> ➤ Юдаїзм та традиційні релігії світу. <i>Тора.</i> ➤ Буддизм: географія поширення. <i>Трипітака.</i> ➤ Індуїзм і релігії Південної та Східної Азії. <i>Шруті. Сміті. Веди. Упанішади. Бгаґавадгіта. Махабхарата. Рамаїяна.</i> 	<p>Практично-семінарське заняття</p>	<p>1. Атлас біблійної історії / за ред. Д. Причарда. – Київ : Картографія, 2010. – 192 с.</p> <p>2. <i>Бучко Ж. Р.</i> Релігієзнавство: історія і сучасність. – Львів: Світ, 2019. – 312 с.</p> <p>3. <i>Ваннер К., Буйських Ю.</i> Антропологія релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с.</p> <p>4. <i>Лозко Г.</i> Боги і народи. Етносоціальний вимір. Курс релігієзнавства. – Тернопіль : Вид-во «Мандрівець», 2015. – 624 с.</p> <p>5. <i>Лубський В. І., Лубська М. В.</i> Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с.</p> <p>6. Легенди Китаю: «Король мавп», «Лотосовий ліхтар», «Легенда про Дзінвей» / пер. з китайської М. Савченко. Київ : Сафран, 2020. 244 с.</p> <p>7. <i>Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.</i> Географія релігій. – Київ: Арттек, 1999. – 504 с.</p> <p>8. <i>Ровенчак І.І.</i> Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с.</p> <p>9. <i>Титаренко В. В., Горкуша О. В.</i> Релігієзнавство : посіб. для студ. вищих навчальних закладів денної, заочної та дистанційної форм навчання / Титаренко В.В., д.філос.н., доц., Горкуша О.В., к.філос.н. – Київ : КУБГ, 2021. – 137 с.</p> <p>10. <i>Філоненко Ю. М.</i> Географія релігій :</p>	<p>Буддизм та бойові мистецтва.</p> <p>Хрестові походи у релігійній, політичній та економічній площинах.</p> <p>Вселенські собори та їх значення в історії християнства та розвитку суспільства.</p> <p>Політичний іслам. Особливості правової системи в ісламських країнах. (2 год.)</p>	<p>До наступного заняття</p>
		Самостійна робота		<p>Опрацювати питання практичного заняття з рекомендованої літератури. (4 год.)</p>	

			<p>навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с.</p> <p>11. <i>Шевчук Л. Т.</i> Сакральна географія : навч. посіб. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – 160 с.</p> <p>12. Rovenchak I. I., Perkhach O. R., Babii A. I. Natural-geographic objects in the New Testament. <i>Geology, Geography and Geocology</i>. Dnipro, 2022. Vol. 2. P. 390–397. (<i>Web of Science</i>).</p>		
9.	Тема 5. Новітні релігійні течії: неохристиянство, орієнталістські релігійні рухи, синкретичні релігійні рухи, неоязичництво.	Лекція	<p>1. <i>Бучко Ж. Р.</i> Релігієзнавство: історія і сучасність. – Львів: Світ, 2019. – 312 с.</p> <p>2. <i>Колодний А. М., Филипович Л. О.</i> Церква Ісуса Христа Святих останніх днів в її історії і сьогодні : монографія – Київ : Інтерсервіс, 2020. – 246 с. URL: https://ure-online.info/wp-content/uploads/2025/10/cishod.pdf</p> <p>3. <i>Колесник І. М.</i> Новітні релігійні течії та рухи : навчально-методичний посібник. – Львів, 2016. – 152 с. URL: https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/12/New-Religious-Movements.pdf</p> <p>4. <i>Костащук І. І.</i> Релігійний простір України: суспільно-географічне дослідження. – Чернівці: ЧНУ, 2018. – 512 с.</p> <p>5. <i>Лубський В. І., Лубська М. В.</i> Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с.</p> <p>6. <i>Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.</i> Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с.</p> <p>7. Релігієзнавство: історія та теорія релігії : підручник / [О. М. Єременко, Н. С. Звонок, Я. В. Кічук та ін.] ; за заг. ред. О. М. Єременка, О. О. Смоліної. – Северодонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. – 268 с.</p> <p>8. <i>Ровенчак І., Котик Л.</i> Геокультура і геоосвіта України : навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с.</p> <p>9. <i>Ровенчак І. І.</i> Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с.</p> <p>10. <i>Титаренко В. В., Горкуша О. В.</i> Релігієзнавство : посіб. для студ. вищих навчальних закладів денної, заочної та дистанційної форм навчання / Титаренко В.В., д.філос.н., доц., Горкуша О.В., к.філос.н. – Київ : КУБГ, 2021. – 137 с.</p> <p>11. <i>Титаренко В. В.</i> Нові релігійні утворення як форма сучасної маскультури // Українське релігієзнавство. – 2009. – № 50. – С. 27–35. doi:10.32420/2009.50.2029</p> <p>12. <i>Філоненко Ю. М.</i> Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім.</p>	(3 год.)	До наступного заняття
		Самостійна робота		Опрацювати питання лекції з рекомендованої літератури. (4 год.)	

			Миколи Гоголя, 2006. – 256 с. 13. <i>Яроцький П. Л.</i> Релігієзнавство: Сучасні релігійні процеси у світі й Україні. Київ : Кондор, 2013. 442 с.		
10.	Новітні релігійні течії: неохристиянство, орієнталістські релігійні рухи, синкретичні релігійні рухи, неоязичництво. Релігійні рухи (новітні релігійні рухи, течії) та секуляризація змінюють суспільну свідомість та політичні процеси.	Практична робота	1. <i>Бучко Ж. Р.</i> Релігієзнавство: історія і сучасність. – Львів: Світ, 2019. – 312 с. 2. <i>Ваннер К., Буйських Ю.</i> Антропологія релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с. 3. <i>Колоний А. М., Филитович Л.О.</i> Церква Ісуса Христа Святих останніх днів в її історії і сьогодні : монографія – Київ : Інтерсервіс, 2020. – 246 с. URL: https://ure-online.info/wp-content/uploads/2025/10/cishod.pdf 4. <i>Колесник І. М.</i> Новітні релігійні течії та рухи : навчально-методичний посібник. – Львів, 2016. – 152 с. URL: https://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/12/New-Religious-Movements.pdf 5. <i>Костащук І.І.</i> Релігійний простір України: суспільно-географічне дослідження. – Чернівці: ЧНУ, 2018. – 512 с. 6. <i>Лубський В. І., Лубська М. В.</i> Історія релігій світу. – Київ : ТОВ «Вид-во «Центр навчальної літератури», 2017. – 776 с. 7. <i>Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.</i> Географія релігій. – Київ: Арттек, 1999. – 504 с. 8. <i>Ровенчак І.І.</i> Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с. 9. <i>Титаренко В. В.</i> Нові релігійні утворення як форма сучасної маскультури // Українське релігієзнавство. – 2009. – № 50. – С. 27–35. doi: 10.32420/2009.50.2029 10. <i>Філоненко Ю. М.</i> Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с. 11. <i>Яроцький П. Л.</i> Релігієзнавство: Сучасні релігійні процеси у світі й Україні. Київ : Кондор, 2013. 442 с.	Нетрадиційні культури західного та східного походження. Сучасні апокаліптичні, містико-магічні та синкретичні культури, неоязичництво, сатанізм. Нетрадиційні релігії (рухи, течії) в Україні. (2 год.)	До наступного заняття
		Самостійна робота		Опрацювати питання практичного заняття з рекомендованої літератури. (4 год.)	
11.	Тема 6. Релігійна геоситуація в сучасному світі. Релігійне макрорайонування. Глобалізація та релігія. Цифрова релігійність.	Лекція	1. Атлас біблійної історії / за ред. Д. Причарда. – Київ : Картографія, 2010. – 192 с. 2. <i>Ваннер К., Буйських Ю.</i> Антропологія релігії. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с. 3. Доісламський Близький Схід: історія, релігія, культура // Збірник наукових статей за ред. М. О. Тарасенка. – Вип. 2. – Київ : Ін-тут сходознавства	(3 год.)	До наступного заняття

		Самостійна робота	<p>ім. А. Ю. Кримського НАН України, 2021. – 188 с.</p> <p>4. <i>Зінко С.</i> Країни Близького Сходу в сучасних міжнародних інформаційних відношеннях : монографія. – Львів : Ліга-Прес, 2009. – 364 с.</p> <p>5. <i>Костащук І.І.</i> Релігійний простір України: суспільно-географічне дослідження. – Чернівці: ЧНУ, 2018. – 512 с.</p> <p>6. <i>Лавриш Ю.</i> Церква у нових медіях України: проблеми і пріоритети комунікації : монографія. – Львів : Імперіал, 2017. – 156 с.</p> <p>7. <i>Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.</i> Географія релігій. – Київ: Артєк, 1999. – 504 с.</p> <p>8. <i>Ровенчак І., Котик Л.</i> Геокультура і геоосвіта України : навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с.</p> <p>9. <i>Ровенчак І.І.</i> Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с.</p> <p>10. <i>Титаренко В. В., Горкуша О. В.</i> Релігієзнавство : посіб. для студ. вищих навчальних закладів денної, заочної та дистанційної форм навчання / Титаренко В.В., д.філос.н., доц., Горкуша О.В., к.філос.н. – Київ : КУБГ, 2021. – 137 с.</p> <p>11. <i>Філоненко Ю. М.</i> Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с.</p> <p>12. <i>Шевчук Л. Т.</i> Сакральна географія : навч. посіб. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – 160 с.</p> <p>13. <i>Яроцький П. Л.</i> Релігієзнавство: Сучасні релігійні процеси у світі й Україні. Київ : Кондор, 2013. 442 с.</p>	Опрацювати питання лекції з рекомендованої літератури. (4 год.)	
12	Релігійна геоситуація в сучасному світі. Релігійне макрорайонування. Глобалізація та релігія. Цифрова релігійність.	Семінарське заняття	<p>1. Атлас біблійної історії / за ред. Д. Причарда. – Київ : Картографія, 2010. – 192 с.</p> <p>2. <i>Ваннер К., Буйських Ю.</i> Антропологія релігій. Порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. – Київ : Вид-во «Дух і літера», 2019. – 440 с.</p> <p>3. Доісламський Близький Схід: історія, релігія, культура // Збірник наукових статей за ред. М. О. Тарасенка. – Вип. 2. – Київ : Ін-тут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, 2021. – 188 с.</p> <p>4. <i>Зінко С.</i> Країни Близького Сходу в сучасних міжнародних інформаційних відношеннях : монографія. – Львів : Ліга-Прес, 2009. – 364 с.</p> <p>5. <i>Костащук І.І.</i> Релігійний простір України: суспільно-географічне дослідження. – Чернівці: ЧНУ, 2018. – 512 с.</p>	Особливості функціонування релігій крізь призму географії релігії (на прикладі релігійного макрорегіону). (2 год.)	До наступного заняття
		Самостійна робота		Опрацювати питання семінарського заняття з рекомендованої літератури. (4 год.)	

			<p>6. Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О. Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с.</p> <p>7. Ровенчак І.І. Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с.</p> <p>8. Філоненко Ю. М. Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с.</p> <p>9. Шевчук Л. Т. Сакральна географія : навч. посіб. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – 160 с.</p> <p>10. Яроцький П. Л. Релігієзнавство: Сучасні релігійні процеси у світі й Україні. Київ : Кондор, 2013. 442 с.</p>		
13	<p>Тема 7. Історико-географічні аспекти поширення релігій в Україні. Релігії національних меншин в Україні:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ іудаїзм в Україні. Хасидизм — продукт української дійсності; ➤ караїмська релігія та її історична доля; ➤ іудаїзм та караїмізм: конфесійна відмінність; ➤ іслам на українських землях; ➤ вірменська церква в Україні; ➤ релігійний світогляд циган в Україні. 	<p>Лекція</p>	<p>1. Брильов Д. В. Невідомий іслам на теренах України: історія ісламу в Україні кінця XIX – початку XXI ст. : монографія (дисертація наукового ступеня доктора філософських наук, 2021). Кам'янець-Подільський : ФОП Панькова А. С., 2023. 380 с.</p> <p>2. Дашкевич Я. Україна на перехресті світів. Релігієзнавчі й соціокультурні студії. – Київ : Вид-во УКУ, Ін-тут української археографії та джерелознавства імені М.С. Грушевського НАН України, 2016. – 656 с.</p> <p>3. Історія релігії в Україні : навч. посіб. / А. М. Колодний, П. Л. Яроцький, Б. О. Лобовик та ін.; за ред. А. М. Колодного, П. Л. Яроцького. – Київ : Знання, КОО, 1999. – 735 с.</p> <p>4. Ковальчук А. С. Географія релігій в Україні. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 308 с.</p> <p>5. Костащук І.І. Релігійний простір України: суспільно-географічне дослідження. – Чернівці: ЧНУ, 2018. – 512 с.</p> <p>6. Кулініч М. М. Релігійний простір України : монографія. – Київ : Академперіодика, 2020. – 295 с.</p> <p>7. Магія повсякдення давніх слов'ян. Нариси / кол. авт.; за ред. С. Горбаненка. – Київ : Академперіодика, 2022. – 210 с.</p> <p>8. Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О. Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с.</p> <p>9. Ровенчак І., Котик Л. Геокультура і геоосвіта України : навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с.</p> <p>10. Ровенчак І.І. Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с.</p> <p>11. Сегеда С. П. У пошуках предків. Антропологія та етнічна історія України. – Київ : Наш час, 2012. –</p>	<p>(4 год.)</p>	<p>До наступного заняття</p>
		Самостійна робота		Опрацювати питання лекції з рекомендованої літератури. (4 год.)	

15	Тема 8. Сучасна георелігійна ситуація в Україні. Сучасна конфесійна структура України. Регіональні особливості релігійного простору. Українська релігієзнавча думка діаспори.	Лекція	1. <i>Брильов Д. В.</i> Невідомий іслам на теренах України: історія ісламу в Україні кінця XIX – початку XXI ст. : монографія (дисертація наукового ступеня доктора філософських наук, 2021). Кам'янець-Подільський : ФОП Панькова А. С., 2023. 380 с. 2. <i>Гадьо Н. Р.</i> Католицька Церква і комунікація: від слова до онлайн // Теле- та радіожурналістика. – Львів, 2014. – Вип. 13. – С. 182–191. 3. <i>Дашкевич Я.</i> Україна на перехресті світів. Релігієзнавчі й соціокультурні студії. – Київ : Вид-во УКУ, Ін-тут української археографії та джерелознавства імені М.С. Грушевського НАН України, 2016. – 656 с. 4. <i>Жидков М.</i> Інтернет-ресурси в діяльності релігійних організацій // Політичний менеджмент. – 2009. – № 4. – С. 119–124. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/zhydkov_internet.pdf 5. <i>Ковальчук А. С.</i> Географія релігій в Україні. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 308 с. 6. <i>Кондратик Л.</i> Українська громадянська релігія: природа і становлення : монографія. – Луцьк : Надстир'я, 2020. – 216 с. 7. <i>Костащук І.І.</i> Релігійний простір України: суспільно-географічне дослідження. – Чернівці: ЧНУ, 2018. – 512 с. 8. <i>Кулініч М. М.</i> Релігійний простір України : монографія. – Київ : Академперіодика, 2020. – 295 с. 9. <i>Лавриш Ю.</i> Церква у нових медіях України: проблеми і пріоритети комунікації : монографія. – Львів : Імперіал, 2017. – 156 с. 10. <i>Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.</i> Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с. 11. Православ'я в Україні. До 400-річчя з часу відновлення православної ієрархії Київської митрополії Єрусалимським патріархом Феофаном : зб. статей. Київ, 2020. 710 с. 12. Релігія в контексті соціокультурних трансформацій України : колективна монографія / Відп. ред. – д. філос. н. Л. Филипович. – Київ, 2009. 296 с. URL: https://uars.info/index.php/uars/issue/view/2009_50/PDF 13. <i>Ровенчак І., Котик Л.</i> Геокультура і геосвіта України : навч. посіб. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 164 с. 14. <i>Ровенчак І.І.</i> Географія культури:	(2 год.)	До наступного заняття
		Самостійна робота		Опрацювати питання лекції з рекомендованої літератури. (4 год.)	

			<p>проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с.</p> <p>15. Угорсько-українське пограниччя: етнополітичні, мовні та релігійні критерії самоідентифікації населення : монографія / упоряд. : О. Муравський, М. Романюк. Львів, 2020. 348 с.</p> <p>16. <i>Філоненко Ю. М.</i> Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с.</p> <p>17. Церква та Інтернет. Документ Папської ради у справах соціальної комунікації / пер. з англ. Н. Р. Гадьо // Наукові записки УКУ. Журналістика. Медіакомунікації. – Львів, 2015. – № 7. – С. 192–207.</p> <p>18. <i>Шевчук Л. Т.</i> Сакральна географія : навч. посіб. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – 160 с.</p> <p>19. <i>Яроцький П. Л.</i> Релігієзнавство: Сучасні релігійні процеси у світі й Україні. Київ : Кондор, 2013. 442 с.</p>		
16	<p>Сучасна георелігійна ситуація в Україні. Сучасна конфесійна структура України. Регіональні особливості релігійного простору. Українська релігієзнавча думка діаспори.</p>	<p>Семінарське заняття</p> <p>Самостійна робота</p>	<p>1. <i>Брильов Д. В.</i> Невідомий іслам на теренах України: історія ісламу в Україні кінця XIX – початку XXI ст. : монографія (дисертація наукового ступеня доктора філософських наук, 2021). Кам'янець-Подільський : ФОП Панькова А. С., 2023. 380 с.</p> <p>2. <i>Гадьо Н. Р.</i> Католицька Церква і комунікація: від слова до онлайну // Теле- та радіожурналістика. – Львів, 2014. – Вип. 13. – С. 182–191.</p> <p>3. <i>Дашкевич Я.</i> Україна на перехресті світів. Релігієзнавчі й соціокультурні студії. – Київ : Вид-во УКУ, Ін-тут української археографії та джерелознавства імені М.С. Грушевського НАН України, 2016. – 656 с.</p> <p>4. <i>Жидков М.</i> Інтернет-ресурси в діяльності релігійних організацій // Політичний менеджмент. – 2009. – № 4. – С. 119–124. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/zhydkov_internet.pdf</p> <p>5. Історія релігії в Україні : навч. посіб. / А. М. Колодний, П. Л. Яроцький, Б. О. Лобовик та ін.; за ред. А. М. Колодного, П. Л. Яроцького. – Київ : Знання, КОО, 1999. – 735 с.</p> <p>6. <i>Ковальчук А. С.</i> Географія релігій в Україні. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 308 с.</p> <p>7. <i>Кондратик Л.</i> Українська громадянська релігія: природа і становлення : монографія. – Луцьк : Надстир'я, 2020. – 216 с.</p> <p>8. <i>Костащук І.І.</i> Релігійний простір України: суспільно-географічне дослідження. – Чернівці: ЧНУ, 2018. –</p>	<p>Сучасні проблеми з релігійною ідентичністю в Україні. (2 год.)</p> <p>Опрацювати питання семінарського заняття з рекомендованої літератури. (4 год.)</p>	<p>До наступного заняття</p>

			<p>512 с.</p> <p>9. <i>Лавриш Ю.</i> Церква у нових медіях України: проблеми і пріоритети комунікації : монографія. – Львів : Імперіал, 2017. – 156 с.</p> <p>10. <i>Павлов С.В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.</i> Географія релігій. – Київ: Артєк, 1999. – 504 с.</p> <p>11. Православ'я в Україні. До 400-річчя з часу відновлення православної ієрархії Київської митрополії Єрусалимським патріархом Феофаном : зб. статей. Київ, 2020. 710 с.</p> <p>12. Релігія в контексті соціокультурних трансформацій України : колективна монографія / Відп. ред. – д. філос. н. Л. Филипович. – Київ, 2009. 296 с. URL: https://uars.info/index.php/uars/issue/view/2009_50/PDF</p> <p>13. <i>Ровенчак І.І.</i> Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с.</p> <p>14. Угорсько-українське пограниччя: етнополітичні, мовні та релігійні критерії самоідентифікації населення : монографія / упоряд. : О. Муравський, М. Романюк. Львів, 2020. 348 с.</p> <p>15. Церква та Інтернет. Документ Папської ради у справах соціальної комунікації / пер. з англ. Н. Р. Гадьо // Наукові записки УКУ. Журналістика. Медіакомунікації. – Львів, 2015. – № 7. – С. 192–207.</p>		
17	<p>Тема 9. Географія паломництва у світі та в Україні. Визначення та різновиди релігійного туризму. Релігійні об'єкти світу. Світові паломницькі центри. Релігійні об'єкти та паломницькі центри на території України. Сакральні маршрути України та їх туристичний потенціал.</p>	<p>Лекція</p> <p>Самостійна робота</p>	<p>1. <i>Кадацька Ю. А.</i> Релігійний туризм в Україні. URL: http://tourism-book.com/books/book-29/</p> <p>2. <i>Ковальчук А. С.</i> Географія релігій в Україні. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 308 с.</p> <p>3. <i>Короленко В. І.</i> Релігієзнавство : навч. посібник. – Київ : Центр учбової літератури, 2014. – 368 с.</p> <p>4. <i>Костащук І. І.</i> Релігійний простір України: суспільно-географічне дослідження. – Чернівці: ЧНУ, 2018. – 512 с.</p> <p>5. <i>Любіцева О. О., Парфіненко А. Ю., Сідоров В. І.</i> Туристичне країнознавство: підручник. Київ : Знання, 2015. 551 с.</p> <p>6. <i>Любіцева О. О., Романчук С. П.</i> Паломництво та релігійний туризм: навч. посібник. Київ : Альтерпрес, 2011. 416 с.</p> <p>7. <i>Мацола В. А.</i> Релігійний туризм : навч.-метод. посіб. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2017. – 180 с.</p> <p>8. <i>Мацола В. А.</i> Паломництво у світових релігіях. – Львів : Сполом, 2018. – 200 с.</p> <p>9. <i>Павлов С.В., Мезенцев К.В.,</i></p>	(4 год.)	<p>До наступного заняття</p> <p>Опрацювати питання лекції з рекомендованої літератури. Перспективи розвитку релігійного туризму та паломництва у світі та в Україні. Світові релігії та їх паломницькі центри. Прочитати статтю у «National Geographic» або подібних ресурсах про Єрусалим, Афон, Ватикан, Фатіму, Сантьяго-де-Компостелу, Мекку, Варанасі чи Лхасу. Подумати, чому</p>

			<p><i>Любіцева О.О.</i> Географія релігій. – Київ: Артек, 1999. – 504 с.</p> <p>10. <i>Панченко С. А.</i> Релігійний туризм в Україні: стан, потенціал, перспективи : монографія. Київ : Автограф, 2019. 163 с.</p> <p>11. <i>Патійчук В. О., Якубович Р. П.</i> Релігійно-паломницький туризм як один з чинників регіонального розвитку економіки України. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/patijchuk3.htm</p> <p>12. <i>Ровенчак І.І.</i> Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с.</p> <p>13. <i>Сапелкіна З. П.</i> Релігія і культура. Релігійний туризм: навч. посіб. Київ : Вид-во Акад. праці і соц. відносин Федер. профспілок України, 2012. 220 с.</p> <p>14. <i>Чередниченко А. О.</i> Розвиток релігійного туризму як шлях до відновлення туристичної галузі в умовах соціально-економічної кризи // Вісник економіки транспорту і промисловості. 2017. Вип. 58. С. 226–232.</p> <p>15. <i>Чміль О., Чміль В.</i> Релігієзнавчі мандрівки та релігійний туризм. URL: https://tourlib.net/statti_ukr/chmil.htm</p>	<p>саме ці місяці стали центрами тяжіння для мільйонів людей.</p> <p>(4 год.)</p>	
18	<p>Тема 10. Релігія і сучасні суспільно-географічні процеси (формування ідентичності та конфлікти; територіальне поширення, регіональні особливості (світові релігії, національні релігії), вплив природи та міграції; культурний ландшафт – релігійні об’єкти (храми, монастирі) та практики формують унікальний духовний та матеріальний ландшафт (наприклад, паломницькі шляхи); соціальні зміни).</p> <p>Моделі державно-релігійних відносин (<i>теократія</i>: влада духовенства (Іран, Ватикан), де релігійні закони є державними; <i>сепарація</i> (відокремлення): церква і держава розділені, повна свобода віросповідання (США), релігія – приватна справа; <i>конкордат</i>: формальна угода між державою та церквою, що визначає їхні права та обов’язки (Італія,</p>	<p>Лекція</p> <p>Самостійна робота</p>	<p>1. <i>Бліхар В. С.</i> Державно-церковні відносини як експлікація дихотомії влади та суспільства у європейській філософії : монографія. – Львів : ЛьвДУВС, 2013. – 516 с.</p> <p>2. <i>Бучко Ж. Р.</i> Релігієзнавство: історія і сучасність. – Львів: Світ, 2019. – 312 с.</p> <p>3. <i>Жидков М.</i> Інтернет-ресурси в діяльності релігійних організацій // Політичний менеджмент. – 2009. – № 4. – С. 119–124. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/zhydkov_internet.pdf</p> <p>4. <i>Єленський В. Є.</i> Релігія після комунізму. Релігійно-соціальні зміни в процесі трансформацій центрально- і східноєвропейських суспільств: фокус на Україні – Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2002. – 419 с.</p> <p>5. <i>Козловський О. Р.</i> Релігійна свідомість і релігійні практики населення сучасної України як предмет соціально-філософського аналізу. – Київ : [б.в.], 2007. – 187 с.</p> <p>6. <i>Костащук І. І.</i> Релігійний простір України: суспільно-географічне дослідження. – Чернівці: ЧНУ, 2018. – 512 с.</p> <p>7. <i>Лавриш Ю.</i> Церква у нових медіях України: проблеми і пріоритети комунікації : монографія. – Львів :</p>	<p>(4 год.)</p> <p>Опрацювати питання лекції з рекомендованої літератури. (4 год.)</p>	<p>До наступного заняття</p>

	<p>Іспанія); <i>державна релігія</i>: одна релігія має переваги, але визнається свобода інших (Велика Британія – Англiканська церква); <i>церква-держава</i>: тісний зв'язок, держава підтримує релігію (Греція, Данія); <i>тоталітарний контроль</i>: держава підпорядковує (або забороняє) релігію (СРСР, рф, Китай).</p> <p>Соціальні функції релігії (світоглядна, регулятивна, компенсаторна, комунікативна, інтегруюча/деінтегруюча, легітимуюча).</p> <p>Свобода совісті та релігійні організації.</p>		<p>Імперіал, 2017. – 156 с.</p> <p>8. <i>Лешан В. Ю.</i> Основи релігієзнавства : підручник. Чернівці : Рута, 2005. 304 с. URL: http://moodle.nati.org.ua/pluginfile.php/14211/mod_resource/content/1/%5BLeshan.pdf</p> <p>9. <i>Павлов С. В., Мезенцев К.В., Любіцева О.О.</i> Географія релігій. – Київ: Артєк, 1999. – 504 с.</p> <p>10. <i>Петрушкевич М. С.</i> Релігійна комунікація у контексті масової культури : монографія. – Острого : Вид-во Національного університету «Острозька академія». – 2018. – 408 с.</p> <p>11. Релігійна свобода. Законодавство України «Про свободу совісті та релігійні організації»: європейські стандарти та українські реалії. Науковий щорічник / За заг. ред. д.філос.н. А. Колодного (гол. ред.), к.філос.н. М. Бабія, д.філос.н. Л. Филипович. – Київ, 2007. – 147 с. URL: https://ure-online.info/prints/rs/RS_2007_11.pdf</p> <p>12. Релігія в контексті соціокультурних трансформацій України : колективна монографія / Відп. ред. – д. філос. н. Л. Филипович. – Київ, 2009. 296 с. URL: https://uars.info/index.php/uars/issue/view/2009_50/PDF</p> <p>13. <i>Ровенчак І. І.</i> Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження. – Львів: ЛНУ, 2008. – 240 с.</p> <p>14. <i>Сіриченко Ю. В.</i> Моделі взаємодії держави та церкви // Сучасна картина світу: інтеграція наукового та позанаукового знання : зб. наук. праць / УАБС НБУ. – Суми : Мрія-1 ЛТД; УАБС НБУ. – 2004. – Вип. 3. – С. 136–140. URL: http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/55536</p> <p>15. <i>Філоненко Ю. М.</i> Географія релігій : навч. посіб. – Ніжин : Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2006. – 256 с.</p> <p>16. <i>Шевчук Л. Т.</i> Сакральна географія : навч. посіб. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. – 160 с.</p>		
--	---	--	---	--	--